

gives dog ikke; thi en saa almindelig Sætning som at Kooperationens beherskende Tanke er Menneskelighedsidealet og dets Virkeliggørelse i og gennem Samarbejdet er lidt for vag, naar man i Praxis skal afgøre, om et eller andet Foretagende er kooperativt eller ikke. Efter Petander har Idéen faaet Udtryk i følgende 5 etisk-økonomiske Principer: 1) Frivillighedsprincippet, 2) Personlighedsprincippet („Demokratiet“), 3) det forenede Andels- og Fællesejendomsprincip, 4) det individualistisk-kollektivistiske Fordelingssystem, 5) det relative Aabenheds- eller det relative Ligestillelsesprincip.

Forfatteren stiller sig ikke alene kritisk overfor Kapitalisme og Socialisme. Ogsaa Kooperationen bliver analyseret meget grundigt og vurderet fordomsfrit. Bogens største Fortjeneste er maaske netop denne uhildede Stilling af en af Bevægelsens varmeste Tilhængere. Trods den langtrukne Fremstilling vil man derfor alligevel have Udbytte af at læse Bogen. Den vidner om selvstændig Tænkning parret med varm Idealisme.

Henry Stjernqvist.

J. R. BELLERBY: *Monetary stability*. 174 S. Macmillan and Co. London 1925.

Efterhaanden som flere og flere Lande naar tilbage til stabile Valutaforhold, træder Interessen for Vekselkurserne i Baggrunden til Fordel for selve Hovedproblemet i den fremtidige Pengepolitik og efterhaanden som Forstaaelsen af, at Pengepolitikken kan være et Middel, godt eller daarligt, der kan anvendes ved Løsningen baade af statsfinancielle og socialpolitiske Vanskeligheder, øges Diskussionsdeltagernes Antal med mange „udenforstaaende“. Til disse maa Forfatteren af ovennævnte Bog regnes. Han siger i Indledningen, at det er Studier over Arbejdsløsheden, der har ført ham ind paa Spørgsmaalet om Pengeværdiens Stabilisering; gennem en saadan mener han, at Førkrigstidens Konjunkturkrise kan undgaas. Nogen Diskussion af de egentlige Kriseaarsager indeholder Bogen dog ikke. Forfatteren omtaler to Former for Stabilisering, nemlig enten Fastklyngen til et engang vedtaget Prisniveau, eller Stabilisering blot paa den Maade, at voldsomme Prisbevægelser undgaas. Hovedparten af Bogen anvendes til at undersøge, hvilken af de to Maader, der maa foretrækkes. Konklusionen bliver: den første. Bogens pengepolitiske Betragtninger frembyder ikke meget Nyt. Interessantest er de socialpolitiske Synspunkter, der fremdrages, som f. Eks. Beskæfti-

gives dog ikke; thi en saa almindelig Sætning som at Kooperationens beherskende Tanke er Menneskelighedsidealet og dets Virkeliggørelse i og gennem Samarbejdet er lidt for vag, naar man i Praksis skal afgøre, om et eller andet Foretagende er kooperativt eller ikke. Efter Petander har Idéen faaet Udtryk i følgende 5 etisk-økonomiske Principer: 1) Frivillighedsprincippet, 2) Personlighedsprincippet („Demokratiet“), 3) det forenede Andels- og Fællesejendomsprincip, 4) det individualistisk-kollektivistiske Fordelingssystem, 5) det relative Aabenheds- eller det relative Ligestillelsesprincip.

Forfatteren stiller sig ikke alene kritisk overfor Kapitalisme og Socialisme. Ogsaa Kooperationen bliver analyseret meget grundigt og vurderet fordomsfrit. Bogens største Fortjeneste er maaske netop denne uhildede Stilling af en af Bevægelsens varmeste Tilhængere. Trods den langtrukne Fremstilling vil man derfor alligevel have Udbytte af at læse Bogen. Den vidner om selvstændig Tænkning parret med varm Idealisme.

Henry Stjernqvist.

J. R. BELLERBY: *Monetary stability*. 174 S. Macmillan and Co. London 1925.

Efterhaanden som flere og flere Lande naar tilbage til stabile Valutaforhold, træder Interessen for Vekselkurserne i Baggrunden til Fordel for selve Hovedproblemet i den fremtidige Pengepolitik og efterhaanden som Forstaaelsen af, at Pengepolitikken kan være et Middel, godt eller daarligt, der kan anvendes ved Løsningen baade af statsfinancielle og socialpolitiske Vanskeligheder, øges Diskussionsdeltagernes Antal med mange „udenforstaaende“. Til disse maa Forfatteren af ovennævnte Bog regnes. Han siger i Indledningen, at det er Studier over Arbejdsløsheden, der har ført ham ind paa Spørgsmaalet om Pengeværdiens Stabilisering; gennem en saadan mener han, at Førkrigstidens Konjunkturkrise kan undgaas. Nogen Diskussion af de egentlige Kriseaarsager indeholder Bogen dog ikke. Forfatteren omtaler to Former for Stabilisering, nemlig enten Fastklyngen til et engang vedtaget Prisniveau, eller Stabilisering blot paa den Maade, at voldsomme Prisbevægelser undgaas. Hovedparten af Bogen anvendes til at undersøge, hvilken af de to Maader, der maa foretrækkes. Konklusionen bliver: den første. Bogens pengepolitiske Betragtninger frembyder ikke meget Nyt. Interessantest er de socialpolitiske Synspunkter, der fremdrages, som f. Eks. Beskæfti-

gelsesgraden og Lønkonflikthyppigheden i Industrien. Slutningen af Bogen behandler Mulighederne for ved international Forstaaelse at fremme Pengeværdiens Stabilitet. (Genuaresolutionerne 1922). Møntsystemet maa efter Forfatterens Mening hvile paa Guldet, men Kreditpolitikken maa være uafhængig af Guldproduktionen. Det paapeges, at for at undgaa mulig Guldknaphed, som i 1873—96, maa alle Landes Møntvæsen være indrettet saaledes, at det Behov for monetært Guld, den voksende Befolkning m. m. medfører, maa være mindre end Udbudet. Overskudet tænkes hoardet, som det for Tiden sker i U. S. A. I det lange Løb lader en saadan Politik sig dog ikke praktisere. Forfatteren synes da ogsaa selv at mene, at den Indskrænkning i Guldets Suverænitet, dette System betyder, let vil medføre en fuldstændig Detronisering.

F. v. Bülow.

LUJO BRENTANO: *Agrarpolitik*. 294 S. Zweite neubearbeitete und vermehrte Auflage. I. G. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger. Stuttgart und Berlin 1925.

Da Brentano i 1896 udsendte første Udgave af sin „Agrarpolitik“ var det hans Hensigt, at denne Bog skulde danne Indledning til en Fremstilling af det tyske Landbrugs Tilstand i det 18de Aarhundrede og af Agrarlovgivningen i det 19de. Disse Fortsættelser er aldrig kommet, og den nye Udgave „Agrarpolitik“ er ogsaa stadig kun at betragte som en Indledning til Studiet af Landbrugspolitikken.

De første Afsnit af Bogen anvendes til en Gennemgang af de Naturfaktorer, der betinger Jordens Anvendelighed som Produktionsfaktor, saasom Planternes Vækstlove (Liebig) Klima, Jordbundens fysiske og kemiske Egenskaber samt til en Gennemgang af de forskellige Driftsformer. Loven om det aftagende Udbytte behandles dernæst meget udførligt, ligeledes Grundrenteproblemet, og endelig gennemgaaes alle de Faktorer, der har Indflydelse paa Jordprisens Højde. I Slutningskapitlet behandles de forskellige landbrugspolitiske Foranstaltninger og Forslag i Tyskland før Krigen saasom Rentengüter, Korntold, de forskellige Forslag til Omordning af Prioritetsforholdene (Rodbertus, Schmoller), Arvelovgivningen m. H. t. Landbrug etc. ud fra deres Virkninger paa Jordpriserne og derigennem paa Adgangen til at skaffe sig Jord og paa Muligheden for et rentabelt Landbrug. Paa Baggrund af Efterkrigstidens mange og gennemgribende Agrarreformer taber dette Afsnit i Interesse